

Hea klient!

Eesti valmistub taas kord talve tulekuks ning meie loomanäitused on tänaseks peetud. Kui vissivõistlustel väliskülalisi kuulata, siis ühed tunnistavad, et meie loomad on muutunud ilusamaks ja Eestis esimest korda olid tõdevad üllatusega, kui ilusad on meie loomad. Teisisõnu – meie loomapidajad ja aretajad on teinud aastate jooksul head tööd. Mõistagi paneb see meenutama, mis on toimunud jõudluskontrolli süsteemis Eesti iseseisvusaja jooksul. Jõudluskontrolli Keskus loodi 1993. aastal ning juba esimestest aastatest alates pöörasime suurt tähelepanu jõudluskontrolli teenuse kvaliteedile. Loomulikult oli selge, et süsteem tuleb ümber korraldada, aga siin tuleb ühtlasi tunnistada, et meie loomakasvatuse areng on olnud äärmiselt kiire ja tootjad on oma arenguga esitanud meile aina uusi ja uusi väljakutseid. Aegade jooksul oleme saanud nõu ja abi paljudelt riikidelt, aga täna, 15 aastat hiljem on meeldiv märgata, kuidas Eesti jõudluskontrolli süsteem on saamas nii mõnele riigile eeskujuks ja oleme riik, kus on, mida õppida.

Poola või Läti kolleegide küsimused, kuidas korraldada jõudluskontrolli lüpsrobotiga farmides või kuidas on Eestis korraldatud andmevahetus farmide ja JKK vahel karjades, kus piima mõõtmine toimub elektrooniliselt ja andmed salvestatakse jooksvalt laudaarvutisse, ei tundugi enam nii üllatavad. Pisut üllatav on kuulda, et Eesti on esimene riik Ida-Euroopas, kes juurutas teenuse, mida Eesti piimatootjad tunnevad Mastiit 12 nime all. Üllatus on ka see, et Euroopa alles arutleb, kuidas elektrooniliste märkide kasutamine veistel võiks olla loomapidajale vabatahtlik ning liikmesriik peaks võimaldama ametliku märgisena kasutada ka elektroonilist märgistamisvahendit, samas kui Eestis on see juba mõnda aega kasutusel. Kui otsida riike, kellel on kogemusi selles vallas, siis Euroopas neid väga palju peale Eesti ei olegi.

Suur tänu kõigile, kes panevad meid mõtlema, kuidas loomapidajatele paremat teenust pakkuda!

Kaivo Ilves

Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Uudised**Mastiit 12 proovide analüüsimisest**

Teenuse Mastiit 12 piimaproovide analüüsimise töökorraldus muutub alates oktoobrist 2011. Kui laborisse saabub ühel päeval kokku kuni kolm proovi, siis analüüsitakse need järgmisel päeval. Proove oodatakse laborisse endiselt enne kella 10. Töökorralduse muutmise tingis proovi analüüsimise kõrge omahind ja seda eriti väikeste mahtude juures. Analüüsimiskorralduse tõhustamine võimaldab proovi hinda hoida senisel tasemel.

Mastiidianalüüside II laboritevaheline võrdlus

JKK analüüside labor võttis osa teisest rahvusvahelisest mastiiditekitajate bakterite määramise ringtestist. ThermoFisher Scientific saatis käesoleva aasta juunis üle maailma 16 laborile viis piimaproovi, milles igaihes olid 1–3 peamist mastiiditekitaja bakteri tüve.

JKK labor tuvastas kõigis viies piimaproovis kõik mastiiditekitajate bakterite tüved. Erinevus esines kolme bakteritüve koguselises (kas ++ või +++) määramises.

Samuti leiti kahes piimaproovis üks ja sama bakteritüvi (*Staphylococcus sp*), mida testi korraldajad ei tuvastanud, küll aga tuvastasid kaheksa testist osavõtvat laborit.

JKK labori saadetud tulemused loeti usaldusväärseteks ja test sooritatuks.

Hinnakujunduse muudatustest

JKK plaanib muuta uuest aastast mõnede teenuste hindasid ja arvete esitamise aluseid. Muutused puudutavad lisateenustega Vissukese ning lisatrukiste kasutajaid. Lisateenustega Vissukese hind tõuseb, kuid kõik seni tasulised trükised on nüüd Vissukeses nähtavad, aruannete eest tuleb tasuda ainult siis, kui soovitakse neid paberil. Piimaveiste jõudluskontrolli põhiteenuseid (piimaproovide analüüsimine ning andmete säilitamine ja töötlemine), hinnamuudatus ei puuduta. Plaanis on soodushind pabertrükistest loobujatele.

Rohkem sigimisalast infot

Vissukeses on uus aruanne, kus on näha seemendaja töötulemused. Vaates *Täiendavad* → *Seemenduste analüüs* → *Seemendustulemused* on perioodis tehtud seemenduste arv, tiinestunud loomade arv ja tiinestumisindeks kogu karja kohta. Samuti on kirjas esmasseemenduste arv ja tiinestumine esimesest seemendusest. Kui karjas on mitu seemendustehnikut, saab tulemusi võrrelda seemenduste arvu ja esmasseemenduste tulemuste põhjal.

JKK teadmised ja kogemused Kosovos

JKK IT osakonna IT arendussektori juhataja Jelena Pellijeff on viimasel kahel aastal osalenud Euroopa Liidu Kosovo abiprojektis. Selle projekti eesmärk on organiseerida väikeste loomade ja sigade märgistamine Kosovos ning luua loomade identifitseerimise, registreerimise ja liikumise kontrolli infosüsteem, mis sisaldab ka GISi (geoinfosüsteemi) loomist. Selles projektis osalevad lisaks spetsialistid Inglismaalt, Kosovost, Albaaniast.

Farmide registreerimise ja kariloomade märgistamisega alustati Kosovos juba 2005. a (samuti EL projekti raames), aga viimased viis aastat ei toiminud süsteem tehniliste põhjuste tõttu. Sellepärast oli projektimeeskonna esmane ülesanne korraldada farmide ümberregistreerimine ja kontrollida üle veiste arv.

Nagu paljudes riikides, kus alustatakse loomade märgistamist ELi abil, on esialgu loomaomanikule kõik tasuta. Loomade märgistamise ja andmete edastamisega tegelevad projekti palgatud eraettevõtjatest veterinaarid ja zootehnikud, kõrvamärkide eest maksab riik. Kuna Kosovo poliitiline situatsioon on keeruline, eriti neljas enklaavis Kosovo-Serbia piiril, on raske asju neis piirkondades korraldada. Aga vaatamata sellele suutsid veterinaarid just seal lisaks loomade märgistamisele vaktsineerida ka lambad ja kitsed brutselloosi vastu ning sead CSF vastu ja edastada need andmed keskandmebaasi.

Projekt lõpeb veebruaris 2012 ja loodetavasti jääb infosüsteem toimima.

ICARi konverents

ICAR vahekonverents peeti Bourg-en-Bresse'is Prantsusmaal 22–24. juunini 2011. Ettekandeid esitati 6 jaos, kuid tinglikult võib jagada sessioonid kaheks:

1. - Uued tehnoloogiad farmimajanduses, aretuses ning piima analüüsimises;
 - Uute tehnoloogiate kasutamine jõudluskontrollis;
 - Komplekstunnuste fenotüüpiseerimine;
 - Uued genoomivahendid selektsioonis ja farmijuhtimises;
 - Piimaanalüüsid: uued tehnoloogiad, arendused, huvitavad kriteeriumid inimese jaoks, aretus ja juhtimine.
2. - Jõudluskontrolli organisatsiooni juhtimine,
 - ICARi kvaliteedisertifikaat,
 - Uued lähenemised jõudluskontrolli korraldamises ehk kuidas muuta jõudluskontroll farmerile atraktiivsemaks.

Eesti jaoks olid väga huvitavad ettekanded sessioonis „Uute tehnoloogiate kasutamine jõudluskontrollis“. Seal anti ülevaade elektroonilise andmevahetuse kasutamisest EL põllumajandussektoris, suurt tähelepanu pöörati loomade elektroonilise identifitseerimise (RFID) küsimustele, tutvustati moodsaid võimalusi loomade inna avastamiseks aga ka näiteks sõra haiguste elektroonilisest registreerimisest sõrahoolduse käigus. Võõrustajad prantslased andsid hea ülevaate moodsate vahendite – elektrooniliste piimameetrite, nutiarvutite, GPRS, RFID – kasutamisest oma jõudluskontrolli süsteemis. Need kõik on valdkonnad, millega ka JKK oma teenuste arendamisel iga päev kokku puutub. Teemade aktuaalsust iseloomustab näiteks elektrooniline andmevahetus ja sellega seonduvad probleemid. Meil on kasutusel mitmed eritüübilised lüpsiplatsid, mitut marki robotid. Aga nii nagu seadmed on erinevad, on ka võimalused elektrooniliseks andmevahetuseks erinevad ja mida laiemalt piirkonda vaadata, seda suuremad on erinevused kasutatavate süsteemide vahel. Kuna Eestis on viimastel aastatel toimunud tehnoloogia osas suur areng, siis andmevahetuse korraldamine eritüübiliste seadmetega on olnud meile parajaks pähklik. Täpselt samade probleemidega seisavad silmitsi nüüd need riigid, kus see areng on veel toimumas. Rõõm oli kuulda, et on ellu kutsutud EL projekt andmevahetuse probleemidega tegelemiseks põllumajandussektoris – agriXchange.

Töökoosolekul, mille teemaks oli ICARi kvaliteeditunnistus, rääkisid esinejad, millist kasu said nende organisatsioonid tunnustuse taotlemisest. Audiitorid ja organisatsioonide esindajad vahetasid muljeid, mida nad kogesid audiitori ja taotleja rollis olles.

Traditsiooniliselt teistele sarnastele konverentsidele pakkusid korraldajad osalejatele võimalust külastada erinevaid põllumajandusettevõtteid (juustutööstus, tapamaja, piimafarmid, linnufarm, lihaväetuskasvatuse, kitsekasvatuse). Jõudluskontrolli Keskuse delegatsioon külastas kolme perefarmi. GAEC Morel on farm, kus on 124 holsteini tõugu lehma toodanguga 11 004 kg piima lehma kohta. Lehmi lüpstakse 2x10 lüpsiplatsil. Aastas müüakse 1208 tonni piima (piim läheb tööstusesse, kus tehakse emmentali juustu), lisaks piimale on oluline sissetulekuallikas tõuloomad. 50%-l lehmest kasutatakse embrüosiirdamist. Farmil on 350 ha haritavat maad, millest 50 ha on rohumaad ja ülejäänud jaguneb maisi, odra, nisu, soja ja rapsi vahel.

GAEC de la Seillette'i farmis oli 88 montbeliarde'i tõugu lehma, kelle keskmine piimatoodang on 9606 kg. Lüpsmiseks on 18kohaline lüpsikarussell. 516 tonni piima müüakse Bleu de Bresse'i juustu tootvasse ettevõttesse, ülejäänud piim söödetakse vasikatele, kuna farm nuumab aastas 300 bressou vasikat, kes realiseeritakse 100 päeva vanuselt (keskmine

lihakeha mass 142,5 kg). Bressou on kohalik vasikaliha kaubamärk (täispiimaga söödud 100–160 päevaselt lihaks realiseeritavad vasikad). Farmil on 163 ha maad millest 49 ha-l kasvatatakse maisi, lisaks on rohumaad ja teraviljapõllud. 50 ha on kalatiikide all.

GAEC des Cours'i farmis oli 126 hosteini ja montbeliarde'i tõugu lehma toodanguga 10 539 kg piima lehma kohta. Lehmi lüpstakse lüpsirobotitega. Farm müüb aastas 1250 tonni piima (või, koore ja juustu tootmiseks), lisaks kasvatab realiseerimisvalmis ca 300 bressou vasikat ja 4000 siga. Farmil on 290 ha maad, millest 130 ha-l kasvab mais, 68 ha on rohumaade all ja ülejäänud pinnal kasvab oder ja nisu.

Farmikülastustel jäi silma seemendaja tööauto, mis on sisustatud selliselt, et seemendajal on kõik tööks vajalik üheskoos – seemendusvahendid, spermanõu, arvuti, ribakoodilugeja (info sperma kohta loetakse lugejaga kõrrrelt) jne.

Järgmine ICARi konverents toimub 2012. aastal Iirimaa Corkis.

Kaivo Ilves, Kalle Pedastsaar, Aire Pentjärv

Vissukese täiendused

Vissuke on viimaste kuude jooksul saanud mitu täiendust. Vaates *Täiendavad* → *Poegimine* → *Sündinud vasikad* saab ülevaate valitud perioodi sündidest – kui palju sündis elusaid vasikaid, kui palju sündis surnult, kui palju sündis mitmikke. Näha on nii elusalt kui surnult sündinud vasikate sugu.

Alajaotuse *Üle karja* all on veiste käive, mis aitab saada ülevaate karjasolevatest loomadest valitud ajavahemiku alguses ja lõpus ning loomade liikumisest (karjast väljaminek, karja lisandunud loomad jne) antud perioodil. See on kogenud loomakasvatajatele ilmselt teada-tuntud aruanne.

Maikuu lõpus sai Marko Sildniku ettepanekul valmis elektrooniline sünniregister (*Täiendavad* → *Töölehed* → *Sünniregister*). Sünniregistrisse on kantud kõik sündinud ja karja ostetud loomad, samuti surnultsünnid. Sünniregistris näeb loomade sugu, tõugu ja põlvnemist, kajastatud on ehitised, kuhu loom on PRIA loomade registri andmetel liikunud, karjast väljamineku aeg ja põhjus. Seemendatud loomadel on kirjas ka kõik seemendused.

Sünniregistri saab vajadusel kanda Excelisse, et soovi korral sellesse lisada täiendavat informatsiooni. Loodetavasti vähendab see tulevikus mahukat paberitööd.

Eelnimetatud töövahendid on karja arvepidamisel abiks kindlasti just neile, kes regulaarselt kõik loomadega toimunud sündmused JKK andmebaasis registreerivad, sest vaid sellisel juhul kajastab JKK väljastatav info karja tegelikku seisu.

Piimakarja edu aluseks on lehmade head sigimisnäitajad. Seemendustulemustest saab ülevaate *Täiendavad* → *Seemenduste analüüs* → *Seemendustulemused*. Aruandes on perioodil tehtud seemenduste arv, tiinestunud loomade arv ja tiinestumisindeks kogu karja kohta. Samuti on kirjas esmasseemenduste arv ja tiinestumine esimesest seemendusest. Vaadeldava perioodi lõpp on aruandes vaikumisi 3 kuud enne “täna”, kuna JKK loeb tiineks loomad, kes on tiinuse kontrollis tiineks tunnistatud või keda ei ole 90 päeva jooksul pärast laktatsiooniperioodi viimast seemendust seemendatud ja puudub tiinuse kontrolli tulemus “mittetiine” või “kahtlane”.

Sigimistulemusi mõjutavad paljud tegurid, ja kindlasti on oluline, et karjas töötaks hea seemendustehnik. Kui karjas on mitu seemendustehnikut, saab nende töötulemusi võrrelda seemenduste arvu ja esmasseemenduste tulemuste alusel.

Lisaks nimetatutele on Vissukesse lisandunud teisigi täiendusi, mis aitavad olemasolevat informatsiooni karjas paremini kasutada. Muudatuste ja täienduste info on kajastatud Vissukese uudiste rubriigis.

Täname kõiki abilisi!

Aire Pentjärv
väliteenistuse juhataja

Tähelepanekud sündmuste edastamisest

Lehmade väljamineku registreerimisel tekitavad mõned põhjused loomapidajates segadust.

Põhjust 24 *Udara vead* tuleb kasutada juhul, kui lehm viiakse karjast välja udara (nisade) välimiku vigade tõttu – näiteks lehm on nisade asetus selline, et teda ei ole võimalik robotiga lüpsata või on lehm rippudar ja seetõttu ei ole teda võimalik enam karja jätta. Ekslikult kantakse selle põhjusega aga välja ka loomad, kelle udar on viga saanud (õige põhjus 25 *Udara ja nisade traumad*) või kõrge somaatiliste rakkude arvuga lehmad (sest “viga on ju udaras”) – siin peab kasutama põhjust 26 *Mastiit*.

Sama probleem on põhjusega 31 *Jäsemete vead*. Ka seda põhjust tuleb kasutada juhul, kui loom viiakse karjast välja jalgade välimiku vigade tõttu (mis ilmselt edaspidi tekitaksid loomal liikumis- ja terviseprobleeme, nagu nt saabeljalgsus, pehme sörgats jne). Jalavigastuste korral tuleb kasutada põhjust 32 *Jäsemete traumad*, ja jalahaiguste (nt laminiit) korral põhjust 33 *Jäsemete haigused*.

Põhjust 23 *Madal toodang* näeb ka loomade puhul, kelle päeva/ laktatsioonitoodangud on olnud väga head, kuid mõne haiguse tõttu on looma piimatoodang järsult vähenenud ja loom viiakse karjast välja. Sellisel puhul peaks põhjusena registreerima siiski haiguse. Nt: lüpsma tulnud noor lehm jääb kõhnaks, isutuks, tõmbab piima ära. Kas see on madal toodang? Pigem on siiski tegemist terviseprobleemiga.

Kuna väljamineku põhjuseid esitab JKKle loomapidaja, siis tekitavad küsimusi ka mõned haigused. Sageli küsitakse, millise väljamineku põhjuse alla läheb nn “maksahaigus”. Maks võib kahjustuda erinevatel põhjustel – parasiidid, mürgistused, ebakvaliteetne sööt, ainevahetushaigused jne. Kui tegu on hepatiidi, hepatoosi või maksatsirroosiga, võiks põhjuseks registreerida 36 *Seedeelundite haigused*. Kui muutused maksas on tingitud ainevahetusprobleemidest, siis tuleb kasutada põhjust 34 *Ainevahetushaigused*. Kahtluse korral tasub kindlasti nõu küsida oma loomaarstilt.

Küsimusi on tekitanud ka tümpaania. Tümpaania puhul tuleb kasutada põhjust 36 *Seedeelundite haigused*.

Kuigi põhjuste nimekirjas on ka 44 *Muud põhjused*, soovime seda kasutada tõepoolest vaid siis, kui väljamineku põhjus ei sobi ühegi nimekirjas olevaga. Kui looma karjast välja viimiseks on mitu põhjust, siis tuleb leida üks peamine, millest kõik probleemid alguse on saanud ja see registreerida.

Elusmüügi puhul (21 ja 51) peab loomapidaja sündmuse esitama nii JKKle kui PRIAle. Juhtub, et loomapidaja teatab sellest vaid PRIAle ja JKKs jäävad loomad karjast välja kandmata.

Põhjust *Elusmüük* ei soovita me kasutada juhul, kui loom müüakse vahendajale, kes looma lihatööstusesse viib. Sellisel puhul tuleb JKKs registreerida looma praakimise tegelik põhjus (mastiit, sigimisprobleemid jne) ja PRIAs registreerida looma liikumine vahendajale. Kui sündmuste edastamisel kasutatakse Vissukese töövahendit JKK+PRIA, tuleb nimekirjast valida tegelik põhjus, ning teha märge kasti “Loom liigub vahendaja juurde”. Nii saame andmeid analüüsides praakimispõhjustest

korrektse ülevaate ja elusmüügi andmetes ei kajastu loomad, kes tegelikult lihatööstusesse saadeti.

Meilt on küsitud, miks ühte või teist haigust ei ole eraldi väljaminekupõhjusena võimalik registreerida. Et väljamineku põhjuste nimekiri ei oleks väga pikk ja üksikasjalik, on paljud haigused liigitatud üldnimetaja alla. Täpsemat haiguste arvestust saab pidada Vissukese VET-vahendit kasutades.

Kui väljamineku põhjuse registreerimisel tekib küsimusi, tasub alati konsulteerida JKK piirkondliku zootehnikuga, kes aitab leida õige lahenduse.

Aire Pentjärv

2012. aasta koolitused

Tuleval aastal on JKK-l plaanis mitmeid koolitusi ja infopäevi. Jätkame andmete registreerimise koolitusega, mis sai positiivse tagasiside nii 2010. aastal Kubijal suurkarjade kui ka 2011. aastal Jänedal talukarjade esindajatelt. Järgmisel aastal on see koolitus suunatud keskmise suurusega piimaveisefarmide jõudlusandmete kogujatele ning toimumiskohaks on Lääne-Virumaa.

Udaratervisele oleme tähelepanu pööranud ka varem, ent nüüd on plaanis kahepäevane koolitus tervenisti pühendada udaratervisele. Peale Eesti spetsialistide on seal võimalus kuulata Taani ja Kanada mastiiditõrje kogemusi. See koolitus on mõeldud eelkõige suurte piimaveisekarjade loomakasvatuse ja farmijuhtidele.

Lisaks üle-Eestilistele koolitustele on JKK-l kavas temaatilised piirkondlikud infopäevad. Neli infopäeva “Teadmisi naaberfarmist” toimuvad erinevate maakondade edumeelsetes farmides, kus käsitletakse üht olulist ja aktuaalset teemat: aretusstrateegia, uued tehnoloogiad andmehõives või looma ettevalmistamine müügiks/näituseks. Farmis kohapeal räägivad teema lahti tunnustatud spetsialist ja kohapealne praktik ning vajadusel näidatakse loomaga seonduvaid töövõtteid või tehnoloogiat töös. Kuna infopäevad toimuvad farmides, siis seetõttu on osavõtjate arv piiratud.

JKK teavitab sihtrühma saabuvast koolitusest või infopäevast kutsega, samuti on koolituste info olemas portaali pikk.ee sündmuste kalendris. JKK piirkondlikud zootehnikud on koolitusplaaniga kursis ning alati tasub neile oma soove väljendada.

Nimetatud üritused saavad teoks tänu Eesti Maaelu Arengukava koolitus- ja teavitustegevuse toetusele.

Eneken Ulmas
üldosakonna juhataja

Tähelepanu

Tuletame meelde paberil andmete esitajatele järgmist:

- on soovitatav, et väljamineku põhjus oleks kirjutatud numbriliselt vastavalt käsiraamatus toodud juhendile. Sageli saabub JKKle umbmääraste sõnalisi põhjuseid, näiteks “jalad”, aga jalgadega on seotud kolm erinevat praakimispõhjust, mistõttu tuleb põhjus klienditeenindajal telefonikõnega täpsustada;

- noorkarja väljamineku lehel tuleb näidata ka väljaläinud looma sugu, sest lehmikud ja pullikud võivad olla samade inventari numbritega;

- ärge unustage meile teatamast infot ostetud loomade kohta! Ise te loomi karja võtta ei saa. Loomade liikumise vorm on JKK koduleheküljel olemas ja selle võib saata ka meiliga.

Neile, kes sisestavad kontroll-lüpsi andmeid ise, tuletame meelde, et haigetel loomadel, kellelt proovi ei võeta, ei tohi märkida ei kasti ega proovinumbrit, küll võib neile anda piimakoguse.

Sügisese Vissi konkursid

Tartu Sügisnäituse ja Tõuloom 2011 raames valiti 3. septembril ka Eesti maakarja Viss 2011. Tiitli pälvis Eerika Farm OÜ lehm Heidi, kes pärjati Vissi tiitliga ka 2009. a.

Eesti holsteini tõu Viss 2011 valiti 8. septembril Luigel, kus osales 24 loomapidajat 92 loomaga. JKK autasustas traditsiooniliselt esmaspoeginud grupi võitjate omanikke. Selle grupi I koha sai Tartu Agro AS lehm Lindi Red, kes sai ka Vissi tiitli. II koht kuulus Kehtna Mõisa OÜ Oliviale ja III koht Sussile Estonia OÜst.

Infot Kosovost

Kosovo on väike riik Balkani poolsaare lääneosas, mis on umbes 4,5 korda väiksem kui Eesti ja kus elab ligi 1,7 miljonit inimest. Enamus nendest on albaanlased, kes uhkelt nimetavad ennast kosovarideks. Hetkel on Kosovos käimas umbes 300 erinevat ELi projekti lisaks rahvusvahelise rahuvalve kontingendile ja õigusriigi missioonile.

Kosovo kariloomade andmebaasis on registreeritud 95 782 farmi, nendest 82 614 on koos koordinaatidega. Enamus farme peab 1–2 lehma, tootmiskarju on vähe.

Lehmade ja pullide arv on 519 039, mis tegelikult ei vasta tõele, kuna väljaminekud registresse ei laeku korralikult. See on probleemiks paljudes riikides ja üks abinõu, mis aitab seda lahendada, on riigitoetused. Sellel aastal maksis riik toetusi loomaomanikule, kes peab vähemalt 15 lehma, ja see aitas pisut korrastada veiste registrit. Järgmisel aastal on Kosovol plaanis toetada karju, kus on vähemalt 5 lehma.

Lammaste, kitsede ja sigade märgistamise kompaania on pooleli ja hetkel on märgistatud ja andmebaasis registreeritud lambaid 135 214, kitsi 14 809, sigu 11 373.

Vanimad lehmad

Eesti lehmakari nooreneb aasta-aastalt, alla 5aastaseid lehmi on praegu karjas 65,7%, 5-10aastaseid 32,8%, 10-15aastaseid 1,47% ja üle 15aastaseid üksnes 20, mis on karja koguarvust vaid 0,02%.

Praegu on karjas kindlalt teadaoleva põlvnemisega lehmadest vanim Tõnu Järveotsale kuuluv EPK tõugu Kauni, kes on sündinud 23. detsembril 1992. Kauni on 13 korda poeginud ja toonud neli lehmvasikat, ainsana on neist jõudnud põhikarja 2007. aastal sündinud tütar Kanni. Kauni on kogu elu olnud küllalt tagasihoidliku toodanguga.

1993. aastal sündinud lehmadest on karjas vaid üks – 28. märtsil 1993 sündinud Orja, kes kuulub Saare Farmer OÜle. Orja on samuti EPK tõugu, poeginud 13 korda ning toonud viis lehmvasikat, kellest kolm jõudsid ka põhikarja, kuid praegu on neist elus üks. Orja ise peab praegu vanaduspõlve, enam ta ei lüpsa, kuid karjast teda välja ka ei viida. Saare Farmeri töötajate sõnul on ta üks isepäine lehm, laudas oli tal alati oma kindel koht. Kui farmis mindi üle karusell-lüpsile, keeldus Orja karusellile minemast ja teda peeti edasi eraldi laudas koos värskeltpoeginud lehmadega.

Muhedat

Vana mees leiab tiigi kaldalt konna, püüab selle kinni ja hakkab endale tasku toppima. Konn vanameest sensuaalse häälega paluma: "Taaduke-kullake, päästa mind needusest, suudle mind huultele, muutun imekauniks noorikuks." Vana mõtleb hetke, üritab siis aga uuesti konna tasku pista. Konnake üritab uuesti vanameest ära rääkida: "Taaduke-kullake, aita mind, suudle mind huultele, muutun imekauniks noorikuks."

"Minu eas on targem omada rääkivat konna," pobiseb vanamees endamisi habemesse ja peidab konna taskusse.

Tööjuubilarid

4. oktoobril on 35. tööjuubel kontroll-labori analüütik **Helle Kokal**.

2. detsembril on 15. tööjuubel Põlva, Valga ja Võru zootehnik **Evi Prinsil**.

16. detsembril on 30. tööjuubel IT osakonna programmeerija **Mae Uril**.

www.jkkeskus.ee
keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus
Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094
Tel 738 7700
Faks 738 7702

Piimaveiste jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga- ja Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla- ja Tartumaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru ja Pärnumaa klienditeenindaja	738 7754
Harju-, Saare- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7759
Põlvnemisandmed (veised)	738 7756
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7746
Raamatupidamine	738 7704

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu	
Tel	738 7726
Faks	738 7724
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade zootehnikud

Harjumaa	Maire Põhjala	Tuleviku 3, Laagri, Harju mk	tel 679 6419	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Maire Tamm	Mäe 2, Käina	tel 463 1147	gsm 5332 4204	1. ja 3. K 12.00-16.00
Ida-Võrumaa	Ludmilla Aan	Viru 5a II korrus, Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10, Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00
Järvamaa	Saive Kase	Prääma, Paide vald, Järva mk	tel 385 0286	gsm 524 0147	K 9.30-15.00
Lääne-Võrumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2, Piira, Lääne-Viru mk	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30, Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1, Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Maire Põhjala	Haapsalu mnt. 86, Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7886	E 9.30-15.30
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6, Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Maire Tamm	Kohtu 10, Kuressaare	tel 453 1352	gsm 5332 4204	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215, Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Aia 17-202, Valga		gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Saive Kase	Vabaduse plats 4-317, Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11, Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	T 10.00-13.00